

Metsäteollisuuden ylempien edunvalvonta hoidettava **JÄMÄKÄLLÄ OTTEELLA**

Teksti Kirsti Levander Kuvat Vesa Laitinen

**Metsäteollisuuden ylemmille toimihenkilöille halutaan sitova
raamiratkaisu, joka takaa pelisäännöt paikalliselle sopimiselle.
– Edunvalvonta vaatii napakkaa taustaryhmää ja aktiivista kenttää,
YTN:n metsäalan taustaryhmän uusi puheenjohtaja Petri Nieminen sanoo.**

Maaliskuussa YTN:n metsäteollisuusalan taustaryhmän puheenjohtajaksi valittu oululainen **DI Petri Nieminen** pitää YTN-liiton jäsenyyttä ja työmarkkinatoimintaan osallistumista metsän ylemmille välttämättömänä.

– Ylempi toimihenkilö ei ole enää metsäteollisuudessa herran asemassa. Menneitä ovat ajat, jolloin insinööri asui metsäyhtiön omakotitalossa ja firma kävi ajamassa nurmikon. Ylemmät toimihenkilöt ovat tänä päivänä akateemisia työläisiä, Nieminen kärjistää.

– Kun koulutusmäärät kasvoivat, pomon paikkoja ei riittänyt kaikille. Ylempillä toimihenkilöillä on nyt tukku ylempiä toimihenkilöitä alaisinaan.

Irtisanomisia ja palkkakuoppia

Korkeasti koulutettujen aseman muutos näkyy monessa asiassa.

– Ennen 1990-luvun alun lamaa diplomi-insinöörin työttömyys oli lähes tuntematon käsite. Tämän vuoden helmikuus-

sa työttömiä diplomi-insinöörejä oli 1 900. Ylempiä irtisanotaan siinä missä toisiakin niin metsäteollisuudessa kuin muillakin aloilla.

Aseman ja arvostuksen heikkeneminen metsäyhtiöiden hierarkiassa on myös laihtanut ylempien toimihenkilöiden palkkapussia. Palkat eivät ole metsäteollisuudessa enää niin ruhtinaalliset kuin kuvitellaan.

– Ylin johto on pitänyt ansioistaan huolen, mikä nostaa toimialan palkkojen keskiarvoa. Mutta keskijohto jäi pahimmillaan mediaaniansioissa liki 300 euroa alle koko YTN-alojen mediaanin. Viime vuonna eroa saatiin kurottua vähän umpeen, mutta alkupalkoilla ei edelleenkaan hurrata – ne ovat huonot muiden toimialojen ylempiin verrattuna.

YTN:n viime vuoden palkkakyselyn tulokset osoittavat laskua myös metsäteollisuudessa maksetuissa tulospalkkioissa: pudotusta on parhaista vuosista noin viisi prosenttia.

Ylityöllistettynä tai lomautettuna

Vaikka ylempien toimihenkilöiden asema metsäteollisuudessa ei ole entisensä, sitoutuminen työhön on säilynyt sataprosenttisenä.

Nieminen selittää sitä tekemisen palolla.

– Insinööri rakastaa koneita. Työn tuoksinassa unohtuu helposti ylityötuntien laskeeminen ja muut työsuhteen epäkohdat.

– Toki vahvimmissa asemassa olevat pysyvät ehkä järjestämään itselleen ylituntien vastapainoksi vähän vapaata. Mutta sopimuksia tarvitaan, jotta myös heikoimmasa asemassa olevaa kohdeltaisiin oikeudenmukaisesti.

Eniten metsäyhtiöiden ylempiä puristavat nykyaikana soveltumattomat työaikamallit.

– Yli 90 prosenttia väestä matkustaa työssään, mutta matka-aikaa ei korvata. Ylityöt tehdään pääsääntöisesti ilman ylityökorvauksia, sillä useimmat on suostuteltu kokonaispalkkaan tai täysin riittämättömiin könttäkorvauksiin. Runsas matkustaminen nakertaa hyvinvointiakin, sillä reissaaminen vie usein aikaa myös viikonlopusta. Lähtö maanantai-palavereihin on yleensä jo sunnuntaina.

Ja kun paperimarkkinoiden ongelmat pysäyttävät koneet, ylempiillä on edessä lomautus ja ansiotulojen menetykset.

Lomautusten aiheuttama karenssi veikin vuoden 2009 vuosisiansioista noin 3,5 prosenttia. Varsinaisista lomautuksista on

**Työaikapankki olisi
joustava ja tähän
päivään sopiva
moderni ratkaisu.**

aiheutunut keskimäärin noin neljän prosentin ansionmenetyks. Vuositasolla menetykset tuntuvat huomattavilta, vaikka mukaan laskettaisiin 1,36 prosentin yleiskorotus.

Ratkaiseva työaikapankki

Ratkaisun moniin ylempiä hiertäviin ongelmiin toisi työaikapankki. Ylempi toimihenkilö voisi halutessaan säästää pankkiin liukumaa, ylitoita, matka- ja päivystysaikaa, pekkaspäiviä, vuosilomaa sekä etätyötä.

Aikasäästöjä voisi sitten käyttää työnantajan kanssa sopien. Säästössä olevaa aikaa voisi käyttää myös esimerkiksi lyhyissä lomautuksissa.

Niemisen mielestä työaikapankki olisi joustava ja tähän päivään sopiva moderni ratkaisu.

Vääntö metsäteollisuuden ylempien toimihenkilöiden uudesta sopimuksesta ja samalla työaikapankista on meneillään.

Alan tessiin rinnastettava palkkapöytäkirja irtisanottiin lokakuun puolivälissä. Sopimus olisi jatkunut 31.3. saakka, mikäli syksyn 2009 palkankorotuksesta olisi päästy sopimukseen. Korotuksista neuvoteltiin työnantajan kanssa syyskuun puoliväliin saakka, mutta tulos oli nolla.

Taustaryhmään napakkuutta

Nieminen pitää ylempien toimihenkilöiden napakkaa taustaryhmää edunvalvonnan kannalta ensiarvoisena.

– Taustaryhmä on kokoava voima, se viestittää asioista kentältä YTN:lle ja päinvastoin. Ilman sitä neuvottelijat juoksisivat metsäkonsernista toiseen mielipiteitä peräämässä.

Nieminen toivoo taustaryhmältä entistä voimakkaampaa otetta.

– Ei riitä, että aika ajoin kokoustetaan. On myös aktiivisesti kuunneltava ylempien

pien tahtotilaa ja suunniteltava siltä pohjalta rakentavia ehdotuksia neuvottelupöytään. Voimme vastata esimerkiksi yritysten tehokkuusvaatimuksiin tuomalla esiin omat parhaimmiksi näkemämme ratkaisut ja käytänteet.

Taustaryhmän voimaannuttamiseksi konserneihin tarvitaan vahvaa paikallistointia.

– Tarvitsemme laajalta kentältä selkeän äänen, mutta myös tuen, Nieminen painottaa.

Kemian työtaistelu käy esimerkistä

Paperiliiton kanssa Metsäteollisuuden peli on tältä erää selvä. Tulos: plus 0,5 prosenttia. Lisäksi on sovittu, että työaikapankin saldoa voidaan käyttää lomautuksissa. Työaikapankki on myös Toimihenkilöunionin sopimuksessa.

Ylemmät toimihenkilöt tavoittelevat yleisen linjan mukaista palkankorotusta, mutta myös parannuksia työsuhteen ehtoihin. YTN ei hae yksityiskohtaista satsivuista tessiä vaan selkeää sitovaa raa- mia, joka takaa pelisäännöt paikalliselle sopimiselle.

– Vanhastaan tiedetään, että ylempien toimihenkilöiden työehtosopimus on metsäteollisuuden työnantajille vaikea pala. Jos tes-termi ei käy, käytetään sopimuksesta jotain muuta sanaa, Nieminen ehdottaa.

– Paikallinen sopiminen edellyttää joka tapauksessa pelisäännöistä sopimista.

Nieminen uskoo, että metsäteollisuuden ylemmillä on vaatimustensa tueksi toimintavalmiutta.

– Kemian alan työtaistelu on meille hyvä esimerkki.

Vain yksi halusi alalle

Nieminen arvioi työnantajatahonkin jossain vaiheessa heräävän avainryhmänsä ongelmiin.

– Viimeistään silloin, kun metsäteollisuuden ei enää saada lahjakkaita osajia, vaan fiksuimmat hakeutuvat muille toimialoille. Saksassahan kävi jo joku vuosi niin, että erään yliopiston puunjalostusinsinöörin koulutusohjelmaan saatiin vain yksi hakemus. ■

Taustaryhmän vetäjäksi DI Petri Nieminen Oulusta

YTN:n metsäteollisuusalan taustaryhmälle valittiin uusi puheenjohtaja maaliskuussa. Insinööri **Veikko Hämmäläinen** seuraaja on **DI Petri Nieminen Oulusta**.

Stora Enson Oulun tehtaalla projekti-insinöörinä työskentelevällä Niemisellä on vankka kokemus edunvalvonnasta.

Nieminen on Stora Enson Suomen tehtaiden ylempien toimihenkilöiden luottamusvaltuutettu ja edustaa yhteensä 1 130:tä Stora Enson ylempää toimihenkilöä.

Hän on toiminut vuodesta 1993 myös Oulun tehtaiden ylempät toimihenkilöt ry:n puheenjohtajana. Nieminen on ollut perustamassa sekä Stora Enson ylempien yritysyhdistystä että YTN:n yritysyhdistysryhmää YRYä. Lisäksi hän on TEKin valtuuston varajäsen ja Akavan Pohjois-Suomen aluetoimikunnan jäsen.

Miehellä on aktiivisuuteensa yksinkertainen selitys.

– Muut osaavat kieltäytyä luottamustehtävistä, mutta minä aina myönnyn.

Yhteisten asioiden hoitamiseen ovat ajaneet myös uteliaisuus ja pioneerihenki. Ne ovat vetäneet Niemisen ammattiyhdistystoiminnan lisäksi settlementityöhön ja Lions-toimintaan. Pubitikkakerhon puheenjohtajanakin hän oli parikymmentä vuotta.

Nieminen on ollut myös Korkeakoulujen arviointineuvoston jäsenenä kaksi toimikautta. Vuonna 2005 hän oli auditoimassa Mikkelin ammattikorkeakoulun ja vuonna 2006 Lappeenrannan teknillisen yliopiston laadunvarmistusjärjestelmää. Suomen Laatupalkintokilpailun arvioijana Nieminen on toiminut neljä kertaa.

Muu vapaa-aika kuluu lasketellessa, valokuvatessa ja ”kunhan vaan ollessa” Kuusamon mökillä.